

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

БАНКІВСЬКА БЕЗПЕКА

Методичні вказівки
до виконання розрахункової роботи
для студентів спеціальності
8.18010014 «Управління фінансово-економічною безпекою»
денної форми навчання

Затверджено на засіданні
кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Протокол № 10 від 18.01.2016 р.

Банківська безпека. Методичні вказівки до виконання розрахункової роботи для студентів спеціальності 8.18010014 «Управління фінансово-економічною безпекою» денної форми навчання / Укл.: Жарій Я.В., Дубина М.В. – Чернігів: ЧНТУ. – 2016. – 25 с.

Укладачі: Жарій Ядвіга Вікентіївна, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат технічних наук
Дубина Максим Вікторович, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук

Відповідальний за випуск: Панченко Олена Іванівна, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук

Рецензент: Ільчук В.П., професор, доктор економічних наук, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Чернігівського національного технологічного університету

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ, СТРУКТУРИ ТА ОБСЯГУ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ.....	5
2 ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ.....	7
3 МЕТОДИКА ЕКСПРЕС-ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ.....	8
3.1 Загальні положення	8
3.2 Експрес-аналіз фінансового стану комерційного банку.....	10
3.3 Анкетування стану фінансової безпеки банку.....	14
3.4 Інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки банку.....	17
4 ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	18
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	19
ДОДАТОК А. Приклад складання змісту розрахункової роботи.....	20
ДОДАТОК Б. Форми вхідних даних для виконання розрахункової роботи.....	21
Таблиця Б.1 Звіт про фінансовий стан (баланс) банку за ІV квартал	21
Таблиця Б.2 Звіт про прибутки і збитки за І квартал.....	22
Таблиця Б.3 Окремі показники діяльності банку за ІV квартал.....	23
ДОДАТОК В. Формати аналітичних таблиць розрахункової роботи.....	24
Таблиця В.1 Структурований (згрупований) баланс банку.....	24
Таблиця В.2 Структурований звіт про прибутки і збитки.....	25

ВСТУП

Ефективне функціонування економіки країни значною мірою визначається рівнем розвитку банківської системи та її станом. У розвинутих країнах банківська система являє собою результат тривалого й складного історичного розвитку в умовах ринкової економіки. Вітчизняна ситуація з перетворення економіки від планово-адміністративної до ринкової системи управління відбулася за історично короткий період часу, що спонукало банківську систему до швидкого розвитку та особливих трансформаційних кроків.

В контексті таких динамічних подій вища школа повинна своєчасно реагувати на всі зміни, що відбуваються в банківській сфері, особливо в кризові часи, коли питанням банківської безпеки необхідно приділяти особливу увагу та розуміти її сутність.

Тільки виділивши основні проблеми, оцінивши їх масштаби та зрозумівши причини, що призвели до виникнення проблем, можливо створити систему забезпечення належного рівня фінансової безпеки банку. Така система буде ефективною, якщо буде охоплювати комплекс взаємопов'язаних інформаційних, діагностичних і контрольних підсистем, що допомагають оптимізувати фінансові потоки, мінімізувати банківські ризики, забезпечити ефективну діяльність банку і зменшити вплив внутрішніх та зовнішніх загроз його фінансовій безпеці.

Дані методичні вказівки призначені для надання методичної допомоги студентам спеціальності 8.18010014 «Управління фінансово-економічною безпекою» денної форми навчання при виконанні розрахункової роботи з дисципліни «Банківська безпека». Виконання розрахункової роботи спрямовано на закріплення та поглиблення знань з питань управління банківською безпекою, набуття досвіду дослідження внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на результати діяльності та безпеку комерційного банку.

Робота має учбово-дослідницький характер. Мета розрахункової роботи – поглиблення теоретичних знань з банківської безпеки, одержання практичних навичок аналізу й оцінки рівня фінансової безпеки комерційного банку із застосуванням відповідних методів управління активами, пасивами та банківськими ризиками для усунення типових загроз безпеці банківської діяльності.

Методичні вказівки містять загальні вимоги до структури і змісту роботи, порядок оформлення та захисту розрахункової роботи, рекомендації щодо виконання теоретичної, розрахунково-аналітичної і проектної частин роботи, а також рекомендовану літературу.

1 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ, СТРУКТУРИ ТА ОБСЯГУ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ

Розрахункова робота (РР) на тему «Управління фінансовою безпекою комерційного банку» виконується студентами самостійно на матеріалах реально діючого банку. Інформаційною базою для виконання РР є квартальна фінансова звітність конкретного комерційного банку на кінець дня 31 грудня за два останні роки за наступними формами: звіт про фінансовий стан (баланс) банку за IV квартал, звіт про прибутки і збитки за IV квартал, примітки «Окремі показники діяльності банку».

Варіанти вхідних даних та об'єкт досліджень узгоджуються з викладачем.

За структурою РР має містити: титульну сторінку, зміст, вступ, теоретичний, аналітичний та проектний розділи, висновки, список літератури, додатки.

Титульна сторінка містить інформацію про вид роботи, найменування теми з назвою об'єкта дослідження, дані про виконавця та викладача.

Зміст роботи має вказувати на всі розділи і підрозділи роботи з відповідною нумерацією сторінок. Приклад складання змісту РР наведено в Додатку А.

У *вступі* обґрунтовується актуальність теми РР та важливість її виконання, визначається мета, завдання, предмет та об'єкт досліджень, наводиться послідовність розгляду матеріалу, зазначаються основні інформаційні джерела, підходи та методи, що будуть використані в роботі.

У *теоретичному розділі* на основі опрацювання літературних джерел надається змістовний опис предмета і методики досліджень з питань фінансово-економічної безпеки банківської діяльності. З метою більш глибокої аргументації та узагальнення теоретичних положень теми, студент повинен використовувати не лише навчально-методичну літературу з даного питання, а й матеріали періодичних фахових видань, у тому числі зарубіжні інформаційні джерела.

Аналітичний розділ роботи має містити результати експрес-аналізу фінансової безпеки конкретного комерційного банку.

Обов'язкові елементи аналізу та рекомендації щодо його виконання наведені в третьому розділі даних методичних вказівок. Підставою для аналізу є звітні дані об'єкта досліджень та банківської системи в цілому, які збираються студентом самостійно з використанням електронних інформаційних джерел.

На фактичних матеріалах квартальної фінансової звітності необхідно провести горизонтальний та вертикальний аналіз структурованого балансу банку та за відповідною системою показників дослідити рівень його фінансового стану; провести анкетування стану фінансової безпеки банку та зробити висновки щодо впливу зовнішніх та внутрішніх загроз на інтегральний показник фінансової безпеки установи; виявити недоліки та обґрунтувати причини негативних тенденцій розвитку об'єкта досліджень.

Розраховані в роботі показники необхідно зводити до таблиць наведеної структури з обов'язковим оцінюванням ваги показників (в балах) для подальшого використання при обчисленні інтегрального показника рівня фінансової безпеки банку (РФББ).

У *проектному розділі* розрахункової роботи за результатами проведеного аналізу необхідно запропонувати заходи щодо покращення окремих показників діяльності банку та загального показника РФББ з обґрунтуванням можливості реалізації наведених заходів у сучасних економічних умовах. Завершувати проектний розділ необхідно прогнозними звітами – балансом та звітом про прибутки і збитки (у згорнутому форматі), а також показниками фінансової безпеки, що покращаються в результаті впровадження заходів (прогнозній РФББ тощо).

У *висновках* надається стисле резюме про результати виконання завдань РР з обов'язковим викладенням власної думки та баченням проблем у розвитку об'єкта досліджень і можливостей їх усунення.

Список літератури має містити не менше 20 найменувань, в ньому бажана присутність інших інформаційних джерел, крім наведених в даних методичних вказівках.

У *додатки* обов'язково вносяться форми фінансової звітності, інші таблиці з фактичним матеріалом та статистичними даними, на які мають бути посилення в тексті роботи.

Загальний обсяг розрахункової роботи має складати не менш 30 сторінок машинописного тексту, з них: вступ – 2 сторінки, теоретичний розділ – 10-12 сторінок, аналітичний – 10-12 сторінок, проектний – 5-7 сторінок, висновки – 2-3 сторінки.

Розрахункова робота має представляти єдине ціле, всі її розділи повинні бути органічно пов'язаними між собою та підпорядкованими основній меті, завданням і спрямованості теми.

2 ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ

РР оформляється згідно з вимогами Державного стандарту. Робота виконується українською мовою на стандартних аркушах формату А4. Текст викладається з одного боку аркуша чітко, без помилок і виправлень, розбірливо пастю чорного кольору або друкується за допомогою комп'ютера у форматі MS Word (шрифт – Times New Roman Cyr -14, інтервал – 1,0).

При використанні матеріалу з літературних джерел в тексті роботи необхідно робити відповідні посилання, вказуючи джерело за номером у списку літератури в квадратних дужках, наприклад, [3].

Таблиці, діаграми, графіки та інші наведені в роботі ілюстрації повинні мати заголовок, одиниці виміру, окрему нумерацію. Номер ілюстративного матеріалу подвійний, перша цифра означає номер розділу роботи, друга, після крапки – номер таблиці або рисунку в межах розділу (окремо для кожного виду матеріалу). Таблиці або графічний матеріал, крім назви, обов'язково супроводжується словами «Таблиця» або «Рисунок» відповідно, після яких проставляється номер.

Якщо таблиця має багато рядків і виходить за межі сторінки, таблицю поділяють на частини і переносять на наступну сторінку з надписом «Продовження таблиці – » і зазначенням номера таблиці. Якщо кількість стовпчиків таблиці не дозволяє розташувати її на сторінці звичайним чином (книжковим), таблицю можна надрукувати альбомним форматом або зменшеним шрифтом.

На всі ілюстрації в тексті роботи мають бути посилання. Таблиці та рисунки слід розташовувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці.

Всі сторінки роботи, крім титульної і змісту, повинні бути пронумеровані. Перед подачею на перевірку роботу необхідно скріпити.

Захист розрахункової роботи студентом відбувається у визначений термін лектором курсу «Банківська безпека» або викладачем, що проводить у даній групі практичні заняття.

3 МЕТОДИКА ЕКСПРЕС-ДІАГНОСТИКИ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

3.1 Загальні положення

У сучасних умовах питання фінансової безпеки кожного комерційного банку є дуже важливим елементом фінансової безпеки будь-якої країни, адже нестабільність окремого кредитного інституту підриває довіру до банківської системи в цілому. Такі явища здійснюють негативний вплив на фінансову систему та економіку всієї країни, оскільки без стабільної і надійної банківської системи утримати фінансову безпеку держави на належному рівні неможливо.

При побудові системи захисту від загроз фінансово-економічній безпеці кожному банку необхідно обов'язково враховувати як внутрішні можливості, так і чинники зовнішнього середовища.

На мікрорівні фінансово-економічній безпеці вітчизняних комерційних банків загрожує: неефективна система управління фінансовими ресурсами та ризиками; нерегулярний моніторинг стану зовнішнього середовища; надмірна економія на витратах щодо інформаційно-аналітичного забезпечення; брак власних коштів; недосконала організаційна структура; цілеспрямований підриг ділової репутації; недостатній професіоналізм та відданість персоналу, особливо з точки зору навмисних дій.

На макрорівні вплив на безпеку банку також зумовлений багатьма чинниками: гострою конкурентною боротьбою; прагненням суб'єктів ринку банківських послуг до збільшення прибутку та задоволення власних інтересів; обмеженістю джерел формування фінансових ресурсів банків; нестабільністю економічних процесів і недосконалістю законодавчої бази; підвищеним ризиком проведення багатьох банківських операцій; зростанням економічної злочинності в кредитно-фінансовій сфері тощо.

Тому на практиці для ефективного управління діяльністю кожному банку необхідно мати універсальну та деталізовану методику діагностики рівня фінансової безпеки банку з широким переліком оціночних показників та врахуванням функціональних особливостей установи. При цьому для розробки такої методики бажано враховувати не лише власний досвід та наявну кваліфікацію персоналу, але й досягнення світової та вітчизняної банківської науки і практики.

Здійснюючи підбір методів та інструментів діагностики рівня фінансової безпеки банку можна скористатися загальновідомими методами фінансового аналізу – якісними та кількісними. Якісні методи базуються на використанні експертних оцінок при визначенні певних параметрів. Кількісні методи передбачають розрахунок конкретних показників із подальшою оцінкою і тлумаченням отриманих значень.

Якщо розглянути існуючі методики з управління фінансовою безпекою комерційних банків [2, 3, 4, 7, 8, 13, 14, 17], то в них визначено різні індикатори фінансової безпеки банківської системи в цілому та наведено перелік показни-

ків конкретного банку, що характеризують його фінансовий стан, а також представлено методи діагностики рівня безпеки.

Найбільш важливими абсолютними показниками в динаміці розвитку банку вважаються: пасиви та їх структура (власний капітал, залучені та запозичені кошти); загальні активи та їх структура (високоліквідні активи, кредитний портфель, портфель цінних паперів, матеріальні та нематеріальні активи, інші активи); доходи, витрати та прибуток (збиток).

Не менш важливими є відносні та структурні показники: адекватність регулятивного капіталу; стан ліквідності банку; питома вага структурних елементів в активах (пасивах) та їх динаміка; якість активів та їх рентабельність; витратність пасивів та її вплив на результати діяльності банку. У процесі аналізу дані показники слід співставляти з середньозваженими показниками по групі аналогічних банків або по банківській системі в цілому.

Для визначення рівня фінансової безпеки банкам також необхідно використовувати й інформацію нефінансового характеру щодо компетенції менеджменту, залежності від інсайдерів, можливості злочинних дій персоналу та інші внутрішні анкетні дані.

Оскільки важливим елементом дослідження стану фінансової безпеки банків є врахування чинників зовнішнього середовища, слід також провести анкетний аналіз типових зовнішніх загроз і визначити їх вплив на безпеку конкретного банку.

З урахуванням наведеного в даних методичних вказівках реалізовано:

- методику експрес-аналізу фінансового стану реально діючого комерційного банку (у спрощеному форматі з урахуванням можливостей доступу студентів лише до матеріалів публічної звітності банків);
- методику анкетування типових (зовнішніх та внутрішніх) загроз фінансовій безпеці досліджуваного банку;
- оцінку фактичного рівня фінансової безпеки банку шляхом розрахунку інтегрального показника.

Інформаційною базою виконання розрахункової роботи є квартальна фінансова звітність діючих банків (за IV квартал двох останніх років), з використанням якої необхідно провести комплексний аналіз: банківського балансу, звіту про прибутки і збитки та важливих показників фінансової безпеки банку з приміток «Окремі показники діяльності банку» (вказані нижче).

Аналіз виконується із застосуванням класичних методів: горизонтального, вертикального, коефіцієнтного та порівняльного аналізу [1, 9, 15]. При проведенні порівняльного аналізу необхідно також використовувати «Основні показники діяльності банків України (без проблемних банків)» [5, 6, 11], що дає можливість порівнювати показники окремого банку з аналогічними середньозваженими показниками банківської системи України.

Результатом аналізу кожного з показників має стати його вага (бали) для подальшої оцінки рівня фінансової безпеки банку. Результати аналізу, крім табличного формату, можна подавати також у графічному вигляді.

3.2 Експрес-аналіз фінансового стану комерційного банку

3.2.1 Дослідження фінансового стану банку слід розпочинати зі структурування балансу та результатів діяльності установи з використанням офіційної квартальної звітності за IV квартал двох останніх років (Додатки Б.1, Б2).

Далі необхідно провести горизонтальний та вертикальний аналіз структурованого балансу (у форматі Додатку В.1) та зробити висновки щодо динаміки активів і пасивів банку та раціональності їх фактичної структури, відмітивши негативні і позитивні ознаки в діяльності установи.

Найбільш типовими ознаками негативного характеру, на які рекомендується звернути увагу в структурі балансу, є:

- валюта балансу або окремі статті активів, що приносять дохід, мають тенденцію до зниження. Банк має фінансові проблеми, і це є ознакою погіршення стану безпеки;

- деякі статті активів мають нульове значення (або відсутні). Банк відмовляється від проведення нових активних операцій та втрачає можливість отримувати додаткові доходи і диверсифікувати ризики;

- стаття «Кредити та заборгованість клієнтів» має тенденції до зростання і ці темпи перевищують темпи зростання валюти балансу. Якщо питома вага кредитного портфеля в загальних активах перевищує 70%, це свідчить про агресивну кредитну політику банку та низький рівень диверсифікації активів;

- валюта балансу або окремі статті пасивів мають тенденцію до зниження. Банк згортає діяльність, тому що має фінансові проблеми, або не бачить напрямків розміщення ресурсів;

- окремі статті пасивів мають нульове значення (або відсутні). Банк неспроможний використовувати всі можливі джерела залучення коштів;

- питома вага запозичених коштів в структурі зобов'язань вища ніж залучених. Банк має нестабільну ресурсну базу.

Результати проведеного аналізу балансу банку необхідно використати при дослідженні фінансового стану (п.3.2), а також урахувати при розгляді анкетних даних щодо зовнішніх та внутрішніх загроз фінансовій безпеці установи (п.3.3).

3.2.2 Методика аналізу фінансового стану банку заснована на поєднанні методу коефіцієнтів з методом експертних оцінок і включає чотири групи банківських показників (показники фінансової стійкості, ліквідності, ділової активності та ефективності діяльності) (табл. 3.1). Для розрахунку відповідних показників використовуються дані структурованого балансу (Додаток В.1) та структурованого звіту про прибутки і збитки (Додаток В.2).

Перший блок діагностики (фінансова стійкість банку) здійснюється з використанням нормативів капіталу, що контролюються НБУ (Додаток Б.3), та інших показників, що базуються на аналізі співвідношень між різними групами активів, зобов'язань і власного капіталу.

Визначені показники дозволяють відстежити дотримання нормативних вимог та оцінити «капітальну силу» банку щодо залучення ресурсів, формування активів, покриття ризиків та протистояння внутрішнім і зовнішнім загрозам фінансовій безпеці.

Таблиця 3.1 – Коефіцієнтний аналіз фінансового стану банку

№	Показники	Розрахунок	Вага показника	
			умови	бали
1	2	3	4	5
1. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ				
1.1	Рівень капіталізації банку, K11	<u>Регулятивний капітал</u> Норматив Н1	K11 < 1 1 ≤ K11 ≤ 5 K11 > 5	1 2 3
1.2	Коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів, K12	<u>Регулятивний капітал</u> Сукупні активи	K12 < 0,09 K12 > 0,12 0,09 ≤ K12 ≤ 0,12	1 2 3
1.3	Коефіцієнт надійності, K13	<u>Власний капітал</u> Зобов'язання	K13 < 0,1 K13 > 0,15 0,1 ≤ K13 ≤ 0,15	1 2 3
1.4	Мультиплікатор акціонерного капіталу, K14	<u>Ділові активи*</u> Статутний фонд	K14 > 15 K14 < 12 12 ≤ K14 ≤ 15	1 2 3
1.5	Коефіцієнт захищеності власного капіталу, K15	<u>Основні засоби</u> Власний капітал	K15 > 0,5 K15 < 0,3 0,3 ≤ K15 ≤ 0,5	1 2 3
1.6	Коефіцієнт знецінення активів банку, K16	<u>Резерви за активними операціями</u> Сукупні активи	K16 > 0,2 0,1 ≤ K16 ≤ 0,2 K16 < 0,1	1 2 3
1	Усього балів (СБ1)	-	-	
2. АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ БАНКУ				
2.1	Коефіцієнт активності залучення коштів юридичних і фізичних осіб, K21	<u>Кошти клієнтів</u> Зобов'язання	K21 < 0,65 K21 > 0,75 0,65 ≤ K21 ≤ 0,75	1 2 3
2.2	Коефіцієнт активності залучення коштів банків, K22	<u>Кошти банків</u> Зобов'язання	K22 > 0,3 K22 < 0,15 0,15 ≤ K22 ≤ 0,3	1 2 3
2.3	Коефіцієнт інвестицій у кредитний портфель, K23	<u>Кредитний портфель</u> Сукупні активи	K23 < 0,6 або > 0,8 0,7 < K23 ≤ 0,8 0,6 ≤ K23 ≤ 0,7	1 2 3
2.4	Коефіцієнт інвестицій у ЦП та спільну господарську діяльність, K24	<u>Інвестиційний портфель</u> Сукупні активи	K24 < 0,2 або > 0,4 0,3 < K24 ≤ 0,4 0,2 ≤ K24 ≤ 0,3	1 2 3
2	Усього балів (СБ2)	-	-	
3. АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ БАНКУ				
3.1	Коефіцієнт високоліквідних активів, K31	<u>Високоліквідні активи**</u> Ділові активи	K31 < 0,15 K31 > 0,2 0,15 ≤ K31 ≤ 0,2	1 2 3
3.2	Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань банку, K32	<u>Ділові активи</u> Зобов'язання	K32 < 1 K32 > 1,2 1 ≤ K32 ≤ 1,2	1 2 3
3.3	Коефіцієнт ліквідного співвідношення наданих кредитів і залучених депозитів, K33	<u>Кредитний портфель</u> Кошти клієнтів	K33 < 1,1 K33 > 1,5 1,1 ≤ K33 ≤ 1,5	1 2 3
3.4	Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань, K34	<u>Високоліквідні активи + ОЗ</u> Зобов'язання	K34 < 0,2 K34 > 0,3 0,2 ≤ K34 ≤ 0,3	1 2 3
3	Усього балів (СБ3)	-	-	

Продовження таблиці 3.1

1	2	3	4	5
4. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКУ				
4.1	Загальний рівень прибутковості, K41	<u>Прибуток до оподаткування</u> Доходи банку	K41 < 0,05 0,05 ≤ K41 < 0,1 K41 ≥ 0,1	1 2 3
4.2	Окупність витрат доходами, K42	<u>Доходи банку</u> Витрати банку	K42 ≤ 1 1 < K42 ≤ 1,1 K42 > 1,1	1 2 3
4.3	Рентабельність капіталу, ROE	<u>Чистий прибуток</u> Власний капітал	ROE < 0,1 0,1 ≤ ROE < 0,15 ROE ≥ 0,15	1 2 3
4.4	Рентабельність активів, ROA	<u>Чистий прибуток</u> Сукупні активи	ROA < 0,01 0,01 ≤ ROA < 0,02 ROA ≥ 0,02	1 2 3
4.5	Чиста процентна маржа, ЧПМ	<u>Процентні (доходи – витрати)</u> Ділові активи	ЧПМ < 0,05 0,05 ≤ ЧПМ ≤ 0,07 ЧПМ > 0,07	1 2 3
4.6	Коефіцієнт резервування під знецінення активів і пасивів, K46	<u>Резерви під знецінення А і П</u> Витрати банку	K46 ≥ 0,3 0,1 ≤ K46 < 0,3 K46 < 0,1	1 2 3
4	Усього балів (СБ4)	-	-	

* - Ділові активи = p.15 – p.14 – p.13 (див. Додаток В.1).

** - Високоліквідні активи = p.1 + p.2 + p.3 (див. Додаток В.1).

Другий блок діагностики (ділова активність банку) дає можливість охарактеризувати спроможність банку залучати кошти та ефективно їх розміщувати. Перші два показники дозволяють розкрити можливості і спрямованість банку щодо залучення ресурсів, два інших показники свідчать про їх використання при формуванні активів.

Оскільки банки в основному працюють з чужими грошима, рівень ділової активності щодо залучення зовнішніх джерел фінансування їх діяльності має бути високим. З іншого боку, слід ураховувати, що надмірна ділова активність банку може погіршити фінансову стійкість банку та негативно вплинути на його фінансовий стан, особливо при високій залежності банку від ресурсів міжбанківського ринку.

Особливу увагу також слід звернути на показник, що характеризує кредитну активність банку (K23). Якщо K23 є занадто високим, це означає, що діяльність банку недостатньо диверсифікована, і в разі погіршення якості кредитного портфеля підвищується сукупний ризик банку (у світі агресивною вважається політика, коли кредитний портфель в активах займає 65%).

Третій блок діагностики (ліквідність банку) дає можливість оцінити здатність банку виконувати свої зобов'язання перед клієнтами, кредиторами, інвесторами, акціонерами та іншими контрагентами в аналізованих періодах.

За відсутності необхідної інформації для визначення всіх нормативних показників НБУ (Н4, Н5, Н6), оцінку ліквідності банку рекомендується проводити за чотирма показниками.

Коефіцієнт високоліквідних активів (K31) вказує на вагу даного виду активів у загальному обсязі ділових активів, тобто на таку частку ділових активів, що призначена для виконання платежів, видачі готівки, надання кредитів та

погашення зобов'язань «мінливого» характеру. Низьке значення показника вказує на дефіцит високоліквідних засобів для безвідмовного обслуговування клієнтів, що може призвести до відтоку з банку клієнтів і ресурсів. Занадто високе значення свідчить про утримання великих обсягів високоліквідних активів, що негативно позначається на доходах банку.

Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань банку (К32) вказує на максимальну можливість банку в погашенні зобов'язань наявними діловими активами. Негативною ознакою є низьке значення показника (понад ліву межу), яке вказує на постійні проблеми банку з ліквідністю.

Коефіцієнт ліквідного співвідношення наданих кредитів і залучених депозитів (К33) тісно пов'язаний з попереднім та сигналізує про ризик ліквідного погашення основної маси зобов'язань перед вкладниками і кредиторами за рахунок коштів, що мають бути повернуті позичальниками.

Коефіцієнт генеральної ліквідності зобов'язань (К34) розкриває здатність банку погасити зобов'язання високоліквідними активами (наявними коштами) та шляхом продажу основних засобів.

Четвертий блок діагностики (ефективність діяльності банку) дає можливість поглибити висновки про фінансовий стан банку та раціональність структури його активів і пасивів. Найбільш суттєвими показниками, що характеризують професіоналізм та злагодженість у роботі менеджерів, відображають рівень ефективності діяльності банку та його спроможність створювати прибуток і управляти ризиками, є показники ROE та ROA.

Розраховані за кожним з чотирьох блоків коефіцієнтного аналізу сумарні фактичні бали (СБ1, СБ2, СБ3, СБ4) необхідно звести до таблиці 3.2 та визначити загальний рівень фінансового стану банку ($РФС = СБ1 + СБ2 + СБ3 + СБ4$), оскільки РФС є вагомою ознакою фінансової безпеки банку і в подальшому буде використаний для розрахунку інтегрального показника РФФБ.

Таблиця 3.2 – Загальний рівень фінансового стану банку

№	Згруповані показники	Межі показника (у балах)	Кількість балів (факт)
1	Фінансова стійкість банку	$6 \leq СБ1 \leq 18$	
2	Ділова активність банку	$4 \leq СБ2 \leq 12$	
3	Ліквідність банку	$4 \leq СБ3 \leq 12$	
4	Ефективність діяльності банку	$6 \leq СБ4 \leq 18$	
	РІВЕНЬ ФІНАНСОВОГО СТАНУ (Σ)	$20 \leq РФС \leq 60$	

Завершити дану частину діагностики необхідно загальними висновками щодо фінансового стану банку, підкресливши основні його проблеми за кожним з блоків аналізу (виходячи із загальної суми набраних балів).

Блок 1. Чим ближче до правої межі можливого значення знаходиться показник СБ1, тим більш фінансово стійким до кон'юнктурних змін на ринку є банк. Він має достатній розмір адекватно захищеного власного капіталу та резервів для покриття ризиків, здатний захищати інтереси вкладників, клієнтів та

акціонерів, формувати ресурсну базу та нарощувати масштаби активних операцій.

Блок 2. Умовами визначення ваги показників у другому блоці вже врегульовано їх вплив на сумарний оцінний показник (оскільки, як надмірна, так і занадто млява ділова активність банку є ознаками негативного характеру). Тому наближення СБ2 до правої межі можливого значення характеризує ділову активність банку як оптимальну з точки зору спроможності залучати кошти з різних джерел та ефективно їх інвестувати в активні операції.

Блок 3. Висновки щодо загального рівня ліквідності СБ3 слід робити з урахуванням стану ділової активності (СБ2). Надлишкова ліквідність банку свідчить про недостатньо ефективне розміщення ресурсів, низьку ділову активність та неспроможність банку максимізувати прибуток (хоча є й позитивні моменти – недобір ризиків).

Низький рівень ліквідності свідчить про високу ділову активність банку й бажання підвищувати рівень прибутковості, але може призвести до втрати можливості виконувати свої функції з обслуговування клієнтів, до відпливу клієнтів і закриття рахунків, до поглиблення кризи ліквідності банку.

Блок 4. Досліджуваний банк є ефективно діючим, якщо показник СБ4 є близьким до правої межі. Це дає змогу бути конкурентоспроможним, розвиватися, розширювати обсяги операцій та підвищувати якість банківських послуг.

Якщо показник СБ4 знаходиться в середині вказаного інтервалу, банк надає перевагу спокійному бізнесу, намагаючись мінімізувати ризики і підтримувати імідж надійного банку при невисокому рівні дивідендів своїм акціонерам.

Наближення показника СБ4 до лівої межі є негативною ознакою діяльності банку та свідчить про наявність серйозних фінансових проблем. Низька рентабельність (збитковість) указує на неспроможність банку генерувати прибуток, мінімізувати ризики, бути збалансованим та стійким до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз.

3.3 Анкетування стану фінансової безпеки банку

Для діагностики стану фінансової безпеки банку, особливо в складних економічних умовах, необхідно розглядати можливі загрози, досліджувати їх вплив на фінансову безпеку банку та оцінювати рівень захищеності банку від зовнішніх та внутрішніх загроз.

До зовнішніх відносять загрози, які є результатом впливу середовища навколо банків: законодавча база, діяльність регулятивних та наглядових органів, економічна кон'юнктура в країні й світі, конкуренти тощо. Оскільки не лише на банки, а й на всіх суб'єктів економіки впливають зовнішні фактори, це може призвести (особливо в кризових умовах) до погіршення стану виробництва і торгівлі, до загального економічного спаду та дефолту країни. У таких умовах банкам, які обслуговують багатьох клієнтів (проблемних тощо), важко протистояти зовнішнім загрозам та утримувати необхідний рівень фінансової безпеки.

Внутрішні загрози генеруються самими банками, тому система фінансової безпеки має бути інтегрована в загальну систему управління банком, що дозволить ухвалювати своєчасні й обґрунтовані рішення, здійснювати постійний контроль за внутрішнім середовищем банку, запобігати прояву навмисних дій та створення кризових ситуацій в банку.

За логікою функціонування банківської системи очевидно, що вплив внутрішніх загроз кожного банку на його фінансову безпеку тісно пов'язаний із зовнішніми загрозами, тому для забезпечення стабільності та ефективності своєї діяльності банки повинні мати досконалу систему забезпечення належного рівня безпеки. При створенні ефективної системи захисту від загроз банку необхідно постійно виділяти основні проблеми, оцінювати їх масштаби і розуміти причини, що призвели до виникнення проблем. Така система має охоплювати комплекс взаємопов'язаних інформаційних, діагностичних і контрольних підсистем, що допомагають оптимізувати фінансові потоки, мінімізувати банківські ризики, забезпечити ефективну діяльність банку і зменшити вплив внутрішніх та зовнішніх загроз його фінансовій безпеці.

Для створення досконалої системи кожен банк має підбирати методи та інструменти діагностики рівня фінансової безпеки банку, користуючись кількісними та якісними методами. Кількісні методи передбачають розрахунок конкретних показників із подальшою оцінкою і тлумаченням отриманих значень. Якісні базуються на використанні експертних оцінок певних параметрів.

У банківській практиці одним з якісних методів, що використовується в процесі діагностики стану фінансової безпеки банку є анкетування [12, 14]. Анкета формується на основі переліку внутрішніх і зовнішніх загроз (критеріїв оцінки рівня фінансової безпеки банку) та з обумовленою періодичністю заповнюється експертом (уповноваженою особою банку) з виставленням кожному з критеріїв певної оцінки. Відповідно до кількості набраних балів банк отримує попередню оцінку рівня фінансової безпеки (високий, достатній, низький, критичний). Якщо отримана оцінка наближується до критичного рівня або навіть нижча від нього, оперативно проводиться комплексний аналіз фінансового стану банку, що дозволяє оцінити реальний ступінь загрози фінансовій безпеці установи.

3.3.1 При виконанні розрахункової роботи анкетування використовується як метод, що дозволяє розглянути основні види загроз банківській безпеці та оцінити стан захищеності банку від впливу цих загроз.

Для оцінки захищеності банку від зовнішніх загроз необхідно розглянути відповідну анкету (таблиця 3.3), на власний розсуд обрати варіант відповіді на поставлене питання «Банк захищений?» та кожному з наведених в анкеті видів загроз виставити бали 0 або 1. Щоб сумарна оцінка захищеності банку від зовнішніх загроз (ОЗБЗ) була адекватною, необхідно опрацювати основне банківське законодавство і нормативні акти НБУ [5, 6, 10, 11] та ознайомитись з ключовими проблемними питаннями світового та вітчизняного ринків банківських послуг [16, 18, 19].

Таблиця 3.3 – Анкета для оцінки захищеності банку від зовнішніх загроз

№	Види загроз	Банк захищений? (ТАК = 1; НІ = 0)
1	Несприятлива загальносвітова економічна ситуація	
2	Кризові явища в країні	
3	Недосконалість законодавчої бази	
4	Зміни в політиці та нормативних актах НБУ	
5	Високий рівень інфляції та інфляційні очікування	
6	Нестійкість курсу національної валюти	
7	Постійний вплив ринкових ризиків	
8	Нерозвиненість фондового ринку країни	
9	Низький рівень інвестиційної активності	
10	Недосконала система страхування депозитів	
11	Низький рівень кредитоспроможності позичальників	
12	Невиконання клієнтами зобов'язань перед банком	
13	Недобросовісна конкуренція на ринку банківських послуг	
14	Прихід на ринок банківських послуг нових сильних гравців	
15	Навмисні протиправні дії з боку клієнтів	
	УСЬОГО БАЛІВ ($0 \leq \text{ОЗБЗ} \leq 15$)	

Для оцінки захищеності банку від внутрішніх загроз необхідно розглянути анкету (таблиця 3.4), обрати варіант відповіді на поставлене питання «Характерно для банку?» та для кожного з наведених в анкеті видів загроз виставити бали 0 або 1 з власної точки зору. Для коректності сумарної оцінки захищеності банку від внутрішніх загроз (ОЗБВ) необхідно скористатись фінансовою звітністю банку та результатами експрес-аналізу фінансового стану установи за кожним з блоків аналізу (п. 3.2).

Таблиця 3.4 – Анкета для оцінки захищеності банку від внутрішніх загроз

№	Види загроз	Характерно для банку? (ТАК = 0; НІ = 1)
1	Повна залежність від інсайдерів	
2	Порушення банком діючого законодавства та нормативів	
3	Порушення банком договірних відносин	
4	Помилки в стратегії та системі планування банку	
5	Неефективна система фінансового менеджменту банку	
6	Неякісна система управління ризиками	
7	Низький рівень капіталізації банку	
8	Недостатня ліквідність банку	
9	Низька якість банківських активів	
10	Ризикова та незважена кредитна діяльність	
11	Недостатня диверсифікація банківських операцій	
12	Недосконала цінова політика банку	
13	Нерозвинена маркетингова діяльність банку	
14	Наявність зловживань або протиправних дій в банку	
15	Наявність каналів витоку банківської інформації	
	УСЬОГО БАЛІВ ($0 \leq \text{ОЗБВ} \leq 15$)	

Після проведення анкетування на підставі отриманих балів захищеності банку від зовнішніх та внутрішніх загроз зробити висновки про стан фінансової безпеки банку, підкресливши види загроз, які можуть найбільш сильно вплинути на діяльність банку.

3.4 Інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки банку

Узагальнена оцінка рівня фінансової безпеки банку здійснюється шляхом розрахунку *інтегрального показника РФББ* на кожну з двох звітних дат з використанням результатів попередніх блоків аналізу (пп. 3.2, 3.3) та з урахуванням коригувальних коефіцієнтів, які можуть посилювати або послаблювати фінансову безпеку установи:

$$D\hat{O}\hat{A}\hat{A} = (D\hat{O}\hat{N} + \hat{I}\hat{C}\hat{A}\hat{C} + \hat{I}\hat{C}\hat{A}\hat{A}) \cdot K_1 \cdot K_2 \cdot K_3 \cdot K_4,$$

де *РФС* – рівень фінансового стану (бали); *ОЗБЗ* – оцінка захищеності банку від зовнішніх загроз (бали); *ОЗБВ* – оцінка захищеності банку від внутрішніх загроз (бали); \hat{E}_i – коригувальні коефіцієнти ($i = 1, \dots, 4$), умови визначення яких наведено нижче (таблиця 3.5).

Таблиця 3.5 – Умови визначення коригувальних коефіцієнтів

Порівняльна характеристика з аналогічними показниками по БСУ	Коригувальний коефіцієнт		
	умови визначення	назва	значення
Коефіцієнт співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (K12) у порівнянні із середнім по БСУ	Значно вищий	\hat{E}_1	1,05
	Близький до середнього		1,0
	Значно нижчий		0,95
Коефіцієнт знецінення активів (K16) у порівнянні із середнім по БСУ	Значно нижчий	\hat{E}_2	1,05
	Близький до середнього		1,0
	Значно вищий		0,95
Коефіцієнт співвідношення кредитного портфеля до сукупних активів (K23) у порівнянні із середнім по БСУ	Значно нижчий	\hat{E}_3	1,05
	Близький до середнього		1,0
	Значно вищий		0,95
Окупність витрат доходами (K42) у порівнянні із середньою по БСУ	Значно вища	\hat{E}_4	1,05
	На рівні середньої		1,0
	Значно нижча		0,95

Показник *РФББ* банку розраховується на обидві звітні дати, і загальні висновки стосовно рівня фінансової безпеки банку здійснюються, виходячи з кількості набраних балів та тенденцій зміни показника.

Якщо розраховане значення показника *РФББ* перевищує 80 балів, рівень фінансової безпеки банку є високим. Банк можна вважати надійним за всіма аспектами діяльності, він є стійким до змін, що відбуваються на ринку. Із впливом зовнішніх та внутрішніх загроз на банківську безпеку банк у змозі впоратись з поточною діяльністю.

Якщо значення показника *РФББ* знаходиться в інтервалі від 50 до 80 балів, рівень фінансової безпеки банку є достатнім. У залежності від того, до якої межі інтервалу *РФББ* є ближчим, менеджменту банку необхідно приймати відповідні рішення щодо усунення проблем та недопущення серйозного погір-

шення рівня фінансової безпеки банку (особливо коли *РФББ* наближується до 50 балів).

Рівень фінансової безпеки банку вважається низьким, якщо значення показника *РФББ* знаходиться в інтервалі від 20 до 50 балів. Банк має досить серйозні фінансові проблеми з імовірним їх поглибленням (якщо показник наближується до 20 балів та ще й знижується в другому часовому інтервалі). Керівництво та власники банку мають терміново вжити заходів, можливо й нестандартних, щодо фінансового оздоровлення банку для укріплення захисту від впливу загроз банківській безпеці.

Коли значення показника *РФББ* є нижчим 20 балів, рівень фінансової безпеки банку – критичний. Це найскладніша ситуація, яка свідчить про багато проблем у діяльності банку та про відсутність досконалої системи захисту від впливу зовнішніх та внутрішніх загроз. З високою ймовірністю така установа швидко стане неплатоспроможним банком, який буде ліквідовано. Хоча в розрахунковій роботі варіанти підвищення рівня фінансової безпеки проблемного банку також слід запропонувати.

4 ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

У третьому (проектному) розділі розрахункової роботи за підсумками проведеного експрес-аналізу необхідно охарактеризувати фінансовий стан досліджуваного банку з визначенням кола фінансово-економічних показників, що мають найбільш критичні значення.

За результатами анкетування впливу зовнішніх і внутрішніх загроз на діяльність банку необхідно визначити напрями впливу на виявлені вище показники діяльності, особливо підкресливши слабкі місця в системі захисту від загроз.

Далі, з урахуванням значення показника *РФББ* слід охарактеризувати загальний стан фінансової безпеки банку, виявити коло проблем, які існують у банку, розглянути причини прояву цих проблем та запропонувати конкретні заходи щодо їх розв'язку.

Заходи мають бути спрямовані на покращення фінансового стану банку, окремих показників фінансової безпеки банку та загального показника *РФББ* з обґрунтуванням можливості реалізації наведених заходів у сучасних економічних умовах.

Завершити проектний розділ необхідно прогнозними звітами – балансом та звітом про прибутки і збитки на наступний фінансовий рік (у згорнутому форматі), а також показниками фінансової безпеки, що покращаться в результаті впровадження заходів (прогнозний *РФББ* тощо).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз банківської діяльності. Підручник / За ред. Герасимовича А.М. – К.:КНЕУ, 2003. – 599с.
2. Барановський О.І. Банківська безпека: проблема виміру / Барановський О. І. // Економічне прогнозування. – 2006. – №1. – С. 7-32.
3. Жарій Я.В., Дохтаренко Л.В. Актуальні проблеми фінансово-інформаційної безпеки банківської системи України // Вісник Черн. держ. технол. ун-ту. Збірник. – Чернігів: ЧДТУ, 2013. – № 1(64). – С. 231 – 238.
4. Жарій Я.В., Дубина М.В. Експрес-діагностика рівня фінансової безпеки комерційного банку // Вісник Черн. держ. технол. ун-ту. Збірник. – Чернігів: ЧДТУ, 2012. – № 4(62). – С. 256 – 265.
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=2121-14>.
6. Закон України «Про Національний банк України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
7. Зубок М. І. Безпека банківської діяльності: навч. посібник / М. І. Зубок – К.: КНЕУ, 2002. – 190 с.
8. Банківська безпека: навч. посіб. / О.Д. Вовчак, Ю.О.Самура, В.А.Сидоренко, В.А.Вареник – К.: Знання, 2013. – 237 с.
9. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності: навч.посіб. – К.:ЦУЛ, 2008. – 486с.
10. Інструкція НБУ. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні від 28.08.2001, №368 зі змінами та доповненнями.
11. Інструкція НБУ «Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України» від 24.10.2011, №373 (зі змінами 18.08.2015, № 540).
12. Побережный С.Н. Модели и методы обеспечения банковской безопасности [Текст] : монографія / С.Н. Побережный, Б.А. Дадашев, А.Л. Пластун – Суми: ГВУЗ «УАБД НБУ», 2010. – 239 с.
13. Сороківська З. До питання фінансової безпеки в умовах світової економічної кризи / З. Сороківська // Економічний аналіз. – 2011. – № 8 (1). – С. 404 – 408.
14. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія / За заг. ред. проф. А.О. Єпіфанова, [А.О. Єпіфанов, О.Л. Пластун, В.С. Домбровський та ін.] – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 295 с.
15. Щибиволок З.І. Аналіз банківської діяльності: Навч. посібник. – К.: Знання, 2006. – 311с.
16. Хаб'юк О. Банківське регулювання та нагляд через призму рекомендацій Базельського комітету: Монографія. – Івано-Франківськ: ОІППО, Снятин: ПрутПринт, 2008. – 260 с.
17. Хитрін, О. І. Фінансова безпека комерційних банків / О.І. Хитрін // Фінанси України. – 2004. – № 11. – С. 118–124.
18. Basel II capital framework enhancements announced by the Basel Committee. – Режим доступу: www.bis.org/press/p090713.htm.
19. Інтернет-ресурси: www.rada.gov.ua, www.bank.gov.ua, www.bank.net.ua, www.bankstore.com.ua, www.aub.com.ua та ін.

Приклад складання змісту розрахункової роботи

ВСТУП

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕ- РЦІЙНОГО БАНКУ

1.1 Роль і місце фінансової безпеки в діяльності комерційного банку

1.2 Характеристика складових системи фінансової безпеки банку

1.3 Методичні основи діагностики фінансової безпеки банку

1.4 Основні інструменти забезпечення фінансової безпеки банку

2 ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАН- КУ

2.1 Загальна фінансово-економічна характеристика діяльності банку

2.2 Аналіз структурованого балансу банку

2.3 Аналіз фінансового стану банку

2.4 Анкетування стану фінансової безпеки банку

2.5 Інтегральна оцінка рівня фінансової безпеки банку

3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКУ

3.1 Основні проблеми фінансової безпеки банку та розробка заходів щодо їх усунення

3.2 Рекомендації щодо реалізації запропонованих заходів та оцінка їх ефек-
тивності

ВИСНОВКИ

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

ДОДАТКИ

Форми вхідних даних для виконання розрахункової роботи

Таблиця Б.1 – Звіт про фінансовий стан (баланс) банку за IV квартал

Рядок	Назва статті	Звітний період	Попередній період
1	2	3	4
	АКТИВИ		
1	Грошові кошти та їх еквіваленти		
2	Кошти обов'язкових резервів банку в Національному банку		
3	Торгові цінні папери		
4	Інші фінансові активи, що обліков-ся за справедливою вартістю		
5	Кошти в інших банках, у т.ч.:		
6	в іноземній валюті		
7	резерви під знецінення коштів в інших банках		
8	Кредити та заборгованість клієнтів, у т.ч.:		
9	кредити та заборгованість юридичних осіб, у т.ч.:		
10	в іноземній валюті		
11	резерви під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів		
12	кредити та заборгованість фізичних осіб, у т.ч.:		
13	в іноземній валюті		
14	резерви під знецінення кредитів та заборгованості клієнтів		
15	Цінні папери в портфелі банку на продаж, у т.ч.:		
16	резерви під знецінення ЦП у портфелі банку на продаж		
17	Цінні папери в портфелі банку до погашення, у т.ч.:		
18	резерви під знецінення ЦП у портфелі банку до погашення		
19	Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії		
20	Інвестиційна нерухомість		
21	Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		
22	Відстрочений податковий актив		
23	Основні засоби та нематеріальні активи		
24	Інші фінансові активи, у т.ч.:		
25	резерви під інші фінансові активи		
26	Інші активи, у т.ч.:		
27	резерви під інші активи		
28	Необоротні активи, утрим. для продажу, та активи групи вибуття		
29	Усього активів, у т.ч.:		
30	в іноземній валюті		
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
31	Кошти банків, у т.ч.:		
32	в іноземній валюті		
33	Кошти клієнтів, у т.ч.:		
34	кошти юридичних осіб, у т.ч.:		
35	в іноземній валюті		
36	кошти юридичних осіб на вимогу, у т.ч.:		
37	в іноземній валюті		
38	кошти фізичних осіб, у т.ч.:		
39	в іноземній валюті		
40	кошти фізичних осіб на вимогу, у т.ч.:		
41	в іноземній валюті		
42	Боргові цінні папери, емітовані банком, у т.ч.:		

Продовження таблиці Б.1

1	2	3	4
43	в іноземній валюті		
44	Інші залучені кошти		
45	Зобов'язання щодо поточного податку на прибуток		
46	Відстрочені податкові зобов'язання		
47	Резерви за зобов'язаннями		
48	Інші фінансові зобов'язання		
49	Інші зобов'язання		
50	Субординований борг		
51	Зобов'язання групи вибуття		
52	Усього зобов'язань, у т.ч.:		
53	в іноземній валюті		
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
54	Статутний капітал		
55	Емісійні різниці		
56	Незарєстровані внески до статутного капіталу		
57	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		
58	Резервні та інші фонди банку		
59	Резерви переоцінки		
60	Усього власного капіталу		
61	Усього зобов'язань та власного капіталу		

Таблиця Б.2 – Звіт про прибутки і збитки за IV квартал

тис. грн.

Рядок	Назва статті	За поточний квартал нарастаючим підсумком з початку року	
		звітний період	попередній період
1	2	3	4
1	Процентні доходи		
2	Процентні витрати		
3	Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)		
4	Комісійні доходи		
5	Комісійні витрати		
6	Результат від операцій з цінними паперами в торговому портфелі банку		
7	Результат від операцій з хеджування справедливої вартості		
8	Результат від переоцінки інших фінансових інструментів, що обліковуються за справедливою вартістю з визнанням результату переоцінки у фінансових результатах		
9	Результат від продажу цінних паперів у портфелі банку на продаж		
10	Результат від операцій з іноземною валютою		
11	Результат від переоцінки іноземної валюти		
12	Результат від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості		
13	Прибуток/(збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		
14	Прибуток/(збиток), який виникає під час первісного визнання фінансових зобов'язань за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		

Продовження таблиці Б.2

1	2	3	4
15	Відрахування до резерву під знецінення кредитів та коштів в інших банках		
16	Відрахування до резерву під знецінення дебіторської заборгованості та інших фінансових активів		
17	Знецінення цінних паперів у портфелі банку на продаж		
18	Знецінення цінних паперів у портфелі банку до погашення		
19	Відрахування до резервів за зобов'язаннями		
20	Інші операційні доходи		
21	Адміністративні та інші операційні витрати		
22	Частка в прибутку/(збитку) асоційованих компаній		
23	Прибуток/(збиток) до оподаткування		
24	Витрати на податок на прибуток		
25	Прибуток/(збиток) від діяльності, що триває		
26	Прибуток/(збиток) від припиненої діяльності після оподаткування		
27	Прибуток/(збиток)		

Таблиця Б.3 – Окремі показники діяльності банку за ІV квартал

Рядок	Назва статті	Звітний період	Нормативні показники
1	2	3	4
1	Регулятивний капітал банку, тис.грн.		500 000
2	Достатність (адекватність) регулятивного капіталу, %		≥ 10%
3	Поточна ліквідність, %		≥ 40%
4	Максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента, % від регулятивного капіталу		≤ 20%
5	Великі кредитні ризики, % від регулятивного капіталу		≤ 800%
6	Максимальний розмір кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами, % від регулятивного капіталу		≤ 10%
12	Рентабельність активів, %		-

Формати аналітичних таблиць розрахункової роботи

Таблиця В.1 – Структурований (згрупований) баланс банку, млн.грн.

Рядок	Назва статті	Групування статей таблиці Б.1 (kn = 1000)
1	2	3
	АКТИВИ	
1	Грошові кошти та їх еквіваленти	p.1 / kn
2	Кошти обов'язкових резервів банку в НБУ	p.2 / kn
3	Кошти в інших банках	p.5 / kn
4	Кредитний портфель, у т.ч.:	p.8 / kn
5	– кредити та заборгованість юридичних осіб	p.9 / kn
6	– кредити та заборгованість фізичних осіб	p.12 / kn
7	Інвестиційний портфель, у т.ч.:	(p.15+p.17+p.19+p.20) / kn
8	– інвестиційні ЦП для продажу	p.15 / kn
9	– інвестиційні ЦП до погашення	p.17 / kn
10	– інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	p.19 / kn
11	– інвестиційна нерухомість	p.20 / kn
12	Інші фінансові активи	(p.3+p.4+p.21+p.22) / kn
13	Інші активи	(p.26+p.28) / kn
14	Резерви за активними операціями банку	(p.7+p.11+p.14+p.16+p.18+p.25+p.27) / kn
15	УСЬОГО АКТИВІВ	p.29/ kn (порівняти із Σ)
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	
16	Кошти банків	p.31/ kn
17	Кошти клієнтів, у т.ч.:	p.33/ kn
18	– кошти юридичних осіб	p.34/ kn
19	– кошти фізичних осіб	p.38/ kn
20	Боргові цінні папери, емітовані банком	p.42/ kn
21	Субординований борг	p.50/ kn
22	Інші фінансові зобов'язання	(p.44+p.45+p.46+p.48) / kn
23	Інші зобов'язання	(p.49+p.51) / kn
24	Резерви за зобов'язаннями	p.47/ kn
25	УСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	p.52/ kn (порівняти із Σ)
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	
26	Статутний капітал	p.54/ kn
27	Емісійні різниці	p.55/ kn
28	Незарєстровані внески до статутного капіталу	p.56/ kn
29	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	p.57/ kn
30	Резервні та інші фонди банку	p.58/ kn
31	Резерви переоцінки	p.59/ kn
32	УСЬОГО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ	p.60/ kn (порівняти із Σ)
33	УСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ	p.61/ kn (порівняти із Σ)

Таблиця В.2 – Структурований звіт про прибутки і збитки, млн.грн.

Рядок	Назва статті	Групування статей таблиці Б.2 (кп = 1000)
1	2	3
1	Процентні доходи	p.1 / кп
2	Процентні витрати	p.2 / кп
3	Чистий процентний дохід/(Чисті процентні витрати)	p.3 / кп
4	Комісійні доходи	p.4 / кп
5	Комісійні витрати	p.5 / кп
6	Результат від операцій з цінними паперами	(p.6+p.7+p.8+p.9+p.17+p.18) / кп
7	Результат від операцій з іноземною валютою	(p.10+p.11) / кп
8	Відрахування до резервів	(p.15+p.16+p.19) / кп
9	Інші результати діяльності	(p.12+p.13+p.14+p.20) / кп
10	Адміністративні та інші операційні витрати	p.21 / кп
11	Прибуток/(збиток) до оподаткування	p.23 / кп
12	Витрати на податок на прибуток	p.24 / кп
13	Прибуток/(збиток)	p.27 / кп